

Power to the people

Nieuwsbrief – jaargang 4, nummer 6, december 2007

Concentrated solar in opmars

opinie

Diederik's dikke ik

leden

Investeren in de toekomst

vereniging

Ecowoning wacht op sloop

nieuws

Bonaire volledig over op DE

Power to the people

www.zonnestroomproducenten.nl

Vooruitgang in 2007?

Zijn we in 2007 in ons land veel opgeschoten met duurzaamheid? Ja en nee. Als je het bekijkt vanuit economisch perspectief, gebeurt er van alles, en is de conclusie 'ja, hoera'. Er is pakweg 250 MW aan windenergie bijgekomen. De windmolens schieten als paddenstoelen de grond uit. Laatst zag ik bij Alphen aan den Rijn langs de N11, de weg van Leiden naar Bodegraven, 4 splinternieuwe, fraai opgestelde turbines van 2 MW per stuk. Op zee draait het eerste windpark, en het tweede park (Q7) is bijna klaar. Politiek Den Haag is euforisch: "ja, hoera". De minister van VROM kakelt dag en nacht over fraaie beleidsvoornemens en wellicht komt er nog iets leuks uit. Er komen indrukwekkende plannen uit Den Haag, met vette subsidies voor grote projecten. Immers, het grootkapitaal heeft het klimaat omarmd, en dus het milieu. Klimaatgerichte investeringsfondsen rijzen de pan uit. Je krijgt een forse premie als je een Prius koopt. Straks ga je extra betalen voor een vieze auto.

AMOREEL

Bedenklijke kantjes worden luchtig weggewuifd. Als de grote banken het klimaat ontdekken is dat in de eerste plaats om veel geld mee te verdienen. Banken zijn amoreel. Veel geld verdienen is hun passie. Hoe ze dat doen, rechtsom of linksom, dat doet er verder niet toe. Ze gaven helemaal niets om het milieu toen er nog niets te verdienen viel. Als er dus straks de vette winsten uit milieu-investeringen wegvallen is het afgelopen met hun interesse. Energiebedrijven krijgen het voor elkaar om op puur economische motieven liefst vijf nieuwe kolencentrales te plannen, en als u het mij vraagt hadden ze liever 5 kerncentrales erbij gebouwd. Van energiebesparing wil niemand weten. SUV's worden beter verkocht dan Prius's. Olie 100 dollar per vat? No problem. Ecowoningen worden gesloopt, de PV-eigenaar die teruglevert wordt rücksichtslos afgeknepen. Het CO2 gehalte in de atmosfeer blijft immer stij-

gen. De slimme meter komt eraan en de consument betaalt. Die consument moet kost wat kost blijven doorconsumeren, en liefst met versneld tempo. Pas is een 5 kilometer lange kunstijsbaan in de open lucht geopend. Niemand die zich zorgen maakt over het energieverbruik van dat ding.

HONDENFOOI

Wil er maaatschappijbreed iets gebeuren dan moet de hondenfooi voor mensen die verantwoord met het milieu omgaan een heel stuk hoger. Willen we een energierevolutie dan moet dat ook van onderaf, niet alleen van bovenaf. Reden is dat veel kleintjes bij elkaar nu eenmaal heel veel zoden aan de dijk zetten. ⚙

(FW)

Op de valreep

Op de valreep van 2007 nog een aflevering van Ptt. We proberen Ptt jaarlijks 6 maal uit te brengen. Dit is, al is het met wat moeite, haalbaar. Zoals vaker gemeld zijn uw bijdragen van harte welkom. In dit nummer kunt u lezen over ons lid Jaap van Dalen. Insturen dus uw bijdragen!

Graag krijgen wij ook feedback over artikelen (veelzijdig/eenzijdig), vormgeving etc. Laat ons dit weten, dan kunnen wij er aan werken in 2008!

Momenteel rest de redactie en het bestuur van de ZPV u niets meer dan u een zonnig en gezond 2008 ter wensen. Tot in het nieuwe jaar. ⚙

Op de voorzijde: zeezicht vanaf Bonaire, de vuurtoren van Bonaire en een close up van koraalresten

Power to the people

www.zonnestroomproducenten.nl

Concentrated Solar Power in opmars

In menig woestijn wordt gemeten en gerekend. Niet hoe de zandduinen opschuiven, hoe je je oases moet beschermen, of hoe je het beste met een karavaan kamelen door de wadi's kunt laveren, maar hoe je het slimst een zonnestroomcentrale kan neerzetten. Dit soort installaties komt voor in twee soorten. Het eerste type bestaat uit een machtige verzameling silicium zonnestroompanelen, al of niet gemonteerd op zonvolgende systemen. Vooral in Spanje en Duitsland is deze manier van CO₂-emissievrije en duurzame stroomopwekking populair. In Zuid-Spanje worden in rap tempo olijfbomgaarden vervangen door zonnestroomboomgaarden. Voordeel van de silicium panelen is dat de units klein zijn en er gemakkelijk kan worden bijgebouwd. De vermogens zijn met 1 tot 10 MW klein te noemen, tenminste als u denkt in industriële termen. Het tweede type heet CSP (Concentrated Solar Power).

SPIEGELS

In dit soort installaties wordt zonlicht via spiegels geconcentreerd op een vat of buis gevuld met een warmtetransportvloeistof. De vloeistof wordt verschrikkelijk heet en verhit in een warmtewisselaar stoom die een turbine aandrijft. Het aardige van CSP is dat het bij uitstek geschikt is voor grootschalige projecten. Die zien we dan ook in versneld tempo in zonnige gebieden aan de horizon verschijnen, zeker nu olie zo duur is geworden en kolengestookte centrales niet meer op de onvoorwaardelijke sympathie van de afnemers mag rekenen.

CSP centrales bestaan vreemd genoeg al lang. Bijna vijftig jaar geleden (1984) werden in Californië al een aantal thermische zonnecentrales (SEGS) gebouwd zoals de eenheden bij Kramer's Junction, Harper Lake en Daggett. Bij elkaar staat daar 354 MW aan zonnevermogen.

Op dit moment zitten verschillende nieuwe CSP centrales in de planningspijplijn of zijn ze in aanbouw. Een greep:

Ivanpah (Californië). Op deze afgelegen plek, 300 kilometer noordoostelijk van Los Angeles, in de Mojavewoestijn tegen de grens met Nevada, gaat de firma BrightSource Energy een 400 MW CSP centrale bouwen. Er komen drie torens met daaromheen in ringvorm opgestelde spiegels. Zonlicht wordt geconcentreerd op de torens waar water wordt verhit tot stoom die de generatoren aandrijft. Men wil in 2009 met de bouw beginnen.

Barstow (Californië). Hier bestaan plannen om een soortgelijke installatie te bouwen. Californië wil immers dat in 2017 liefst 33% van alle elektriciteit duurzaam wordt opgewekt. Als u Barstow op Google Earth opzoekt ziet u dat er hier al een zonnecentrale staat.

Sanlucar la Mayor (Spanje). In de buurt van de stad Sevilla is in maart 2007 de PS10 zonnetoren gerealiseerd, waarbij 624 spiegels, ieder 120 vierkante meter groot, zonlicht op een centrale toren werpen. Deze CSP centrale heeft op dit moment nog een bescheiden vermogen van 11 MW, maar uitbreiding zit in de pen met meerdere eenheden van 50 MW. Zelfs 300 MW totaalvermogen is al genoemd.

Hassi R'Mel (Algerije). Ook de Algerijnen beseffen heel goed dat het tijdperk van de fossiele brandstoffen gaat aflopen. In de gasvelden van Algerije wordt geëxperimenteerd met gecombineerde gas-zonnecentrales (combined-cycle systemen). Met gasgestookte ketels opgewekte stoom gaat door turbines, en de

jSEGS-installaties bij Kramer's Junction, Californië, bron: website trec-uk.org.uk

afgewerkte stoom wordt na- of zo u zegt voorverhit met zonnecollectoren voordat het weer terug in de cyclus gaat. Het gaat om een 25MW zonne-installatie gecombineerd met een 130 MW stoomgasturbine. Dit is een veelbelovend project omdat CSP-elektriciteit vanuit Noord-Afrika vrij gemakkelijk naar Europa kan worden getransporteerd.

Kortom, er wordt driftig gestudeerd, geconstrueerd, en nagedacht over de haalbaarheid. Met name de industrie en grote investeerders zijn geïnteresseerd omdat CSP nu eenmaal het best rendeedt in grote projecten waar de megawatten van af spatten. Dus toch ooit zonnestroom uit de Sahara? ⚙️

Milieuambtenaar Lenstra wil ons verzuipen in CO2

Milieu-ambtenaar Lenstra (VROM): olie en gas raken niet op, er komt een neofossiel tijdperk. De omvang van de olie- en gasvoorraden is altijd dertig tot veertig jaar. Dat was zo in de jaren zeventig, dat is nu zo en dat zal heel lang zo blijven. De reden is de manier waarop de oliemaatschappijen hun voorraden registreren. De geloofwaardigheid van uitspraken als zou het gas en de olie opraken is derhalve nul. Dit kan je niet in de krant zeggen, maar wel voor een serieus publiek.

Onder het kopje 'fossiele energie in overvloed' hield de heer Lenstra in november een lezing voor de Vereniging voor Milieuprofessionals. Volgens Lenstra, die onder staatssecretaris Van Geel verantwoordelijk was voor de Toekomstagenda Milieu, komt er een neo-fossiel tijdperk. Lenstra is nu hoofd van Economie en Technologie van VROM-milieu.

De reden dat er volgens Lenstra nog fossiele brandstoffen genoeg zijn ligt voornamelijk in de omvang van de gashydraten. Dit zijn een soort ijskristallen die kunnen branden. Je vindt ze in permafrost en op de bodem van de oceanen. Ze zijn in heel de wereld beschikbaar behalve in Europa. Alleen Noorwegen heeft er wat van. Er vinden nu veel proefboringen plaats en de eerste productietest is gehouden. De omvang van de gashydraten is 1.700 keer het wereldgasverbruik.

De omvang van de aardgasvoorraden is 60 keer het wereldenergieverbruik en die van de kolen zelfs 213 keer. Het is van belang om alle brandstoffen mee te nemen omdat de ene brandstof gemakkelijk omgezet kan worden in de andere vorm. Zelfs zonder de gashydraten mee te nemen ligt de piek van de productie pas in 2090. En dat is bij een jaarlijks verbruik van wereldwijd 2.700 exa-

joule (tien tot de 21ste); Dan hebben alle 9 miljard planeetbewoners hetzelfde energieverbruik als Amerikanen nu. Als we ook de gashydraten meenemen dan ligt de piek nog veel later, zelfs als de energieverbruik in dezelfde mate blijft stijgen als nu.

De olie- en gasvoorraden raken derhalve niet op. Ze zijn alleen moeilijker winbaar. Degenen die zeggen dat hun duurzame optie op de markt komt als de fossiele brandstoffen op zijn moeten dus nog even wachten. "Fossiele brandstoffen kunnen schoon en tegen redelijke kosten en in ruime mate beschikbaar blijven."

Volgens Lenstra is de relatie tussen olieprijzen en productie precies omgekeerd aan wat de economische tekstboekjes ons leren. Die leren ons namelijk dat een hogere prijs meer productie uitlokt omdat er meer te verdienen valt. In de oliemarkt is het echter anders. Een hoge prijs leidt tot minder productie omdat leden van de OPEC dan veel verdienen en ze bang zijn dat de prijs zal instorten. Een lage prijs leidt daarentegen tot een hoge productie omdat olielanden dan hun inkomsten op peil willen houden.

De ambtenaar heeft nog meer opmerkelijke opvattingen. Zo helpt de komst van LNG de aardgasmarkt volgens hem niet verder. De reden is dat LNG van dezelfde instabiele landen komt als waar de olie vandaan komt. ⚙

bron: *Energieia*

Klimaatverandering goed voor arbeidsmarkt

De kosten die klimaatverandering met zich meebrengt, kunnen worden opgelost door miljoenen 'groene banen' te creëren. Dat zei de chef van het VN-milieuprogramma UNEP Achim Steiner donderdag in Kenia. 'Gesprekken over klimaatverandering benadrukken vaak de kosten, maar bagatelliseren de belangrijke kansen voor de werkgelegenheid', aldus Steiner.

Steiner refereerde aan bevindingen van een VN-rapport over groene banen, dat volgend jaar naar buiten wordt gebracht.

'Alleen al in de VS zorgt de milieu-industrie voor ruim 5 miljoen banen. Dat is tien keer zoveel als de Amerikaanse farmaceutische industrie', zo liet UNEP weten op basis van het rapport. In het rapport stond ook dat in 2020 Duitsland meer banen zal hebben in de milieusector dan in de gehele auto-industrie. ⚙

bron: *Financieel Dagblad*

Power to the people

www.zonnestroomproducenten.nl

Investeren in de toekomst

door Jaap van Dalen

De energierekening van ons woonhuis in Schoorl is zonder meer hoog te noemen. De luxe van het hebben van veel elektrische apparaten heeft zo ook z'n keerzijde. Zeker toen ik de afrekening kreeg van de NUON. Tja, en dan ga je nadenken over verlaging van deze rekening met in het achterhoofd dat je het milieu feitelijk ook extra belast met je hoge verbruik.

Na wat surfen op het internet liep ik het PV virus op en al heel snel leidde dat in juni tot 1.200 Wp op de garage. Maar daar bleef het niet bij! We hebben namelijk een vakantiewoning in Julianadorp, in het zonnigste gebied van Nederland (volgens de zonnekaart) met een prachtig dakvlak, pal op het zuiden en niet gehinderd door welke vorm van schaduw dan ook. Dat schreeuwt om zonnepanelen. Hups, daar was het virus weer. En hoe langer ik over dat dak dacht, hoe meer zin ik in meer PV kreeg.

Eerst maar eens gekeken naar de energieleverancier. We zaten bij Nuon, niet echt een bedrijf dat erg warm loopt voor teruglevering van zonnestroom aan het net. Als je dat bedrijf belt en je stelt vragen over terugleveren, dan doen ze alsof je vraagt hoe het energiebeleid op de planeet Mars is geregeld. Want terugleveren zou het zeker worden. In de vakantiewoning gebruiken we minder dan 1.000 kWh per jaar (afgelopen jaar iets van 850 dacht ik) en dan is terugleveren niet ver weg. Dus eerst de teruglevering goed afzeker en dan gaan shoppen voor zonnepanelen. Eind van het liedje is dat we op 22 september zijn overgaan naar Essent als energieleverancier.

Dan het systeem. Gewikt en gewogen, offertes aangevraagd, systemen bekeken. Uiteindelijk toch (weer) uitgekomen bij Solar-ID in

Bodegraven voor € 5,06 per Wp inclusief BTW en transportkosten. En uiteindelijk gekozen voor, jawel, een 1.800 Wp systeem: 9 stuks 200 Wp Photovoltech MSTD200B panelen met een Mastervolt QS2000 omvormer (max PV vermogen 2.100 W). De omvormer is een IP44 dus geschikt voor buiten, wel onder een afdakje. Zelf plaatsen om de kosten te drukken. Alvorens alles te plaatsen eerst een extra 16A groep aangebracht en de nodige bekabeling. Tenslotte ging dit project ver boven een 600 Wp systeem uit.

Plaatsen van die panelen viel niet mee. Phoei! De dakpannen van de vakantiewoning zitten namelijk deels in een soort kruisverband geklikt aan het dakbeschoot omdat we hier op 500 m van het strand zitten (windzone 1, de hoogste zone dus). Met andere woorden, effe een paar pannetjes omhoogschuiven? Vergeet het maar! En dus moesten we hele rijen pannen verwijderen. Kijk, toen waren we alweer anderhalf uur verder.

En toen het extra hout gemonteerd (ik wist niet dat dat moest, het was geen Jeto systeem) en vervolgens beugels aangebracht. Daarna van boven naar beneden de horizontale aluminium profielen aangebracht, de panelen erop gelegd, vastgezet en aansluiten maar. Alle panelen moesten in serie dus dat was makkelijk. Niet vergeten de lange aansluiting ook vast aan te sluiten (anders kan je er bijna niet meer bij). We leken wel klipgeiten. Dak op, dak af en dat wel tig keer. Langzamerhand kom je dan toch beneden aan en

plaats je het laatste paneel en de laatste pannen. Beurse handen, schaafwondjes een flink aantal zweetdruppels....

Tjonge jonge, ik wist niet dat ik zoveel spieren had in mijn lijf (de dag erna spierpijn op plaatsen waar je het nog nooit had gehad).

Het was te laat om de omvormer nog te plaatsen. Dat hebben we vandaag gedaan (zondag 9 september). Spannend moment waarop je de schakelaar overhaalt. De omvormer was al tot leven gekomen ('no grid') en na een vriendelijk klikje 60 seconden later (hij telt netjes af zodat je weet wanneer het gebeurt) staat hij te leveren. De E-meter schrikt ervan, stokt even en begint spontaan achteruit te hollen. De zon is nog niet echt doorgebroken (wat is dat voor een zomer!) maar als dat dan toch even gebeurt, het is dan al 3 uur in de middag, vliegt het opgewekte vermogen gelijk omhoog naar 1.500 W.

Het display van de QS2000 is zondermeer goed te noemen. Je kan al heel veel zien en da's erg handig. En ja, 1.800 Wp is dan al weer meer dan de reeds bestaande 1.200 Wp thuis. Bij elkaar toch al 3.000 Wp en niet alleen gunstig voor mijn energierekening maar zeker ook voor het milieu. Investeren in de toekomst dus, ook die van mijn kinderen.

Op de foto's kan je het proces van bouwen (zaterdag 8 sept) zien en het resultaat.

En het laatste nieuws: er komt nog een 1.800 Wp systeem, op het rechterdeel van het dak. Heb ik ook al binnen en staat klaar voor montage. Alleen dat laatste kan pas als ik weer hulp heb. ☀

Spanje massaal over op windenergie

In sommige streken in Spanje, bijvoorbeeld in de noordelijke regio Navarra, staan al heel wat windturbines die duurzame elektriciteit produceren. Op dit moment is het aandeel duurzame energie (inclusief hydro-elektriciteit) in de energievoorziening 27%. Voor de Spaanse regering is dit nog lang niet voldoende.

Men heeft het plan opgevat om in 2020 liefst 107.845 megawatt aan windenergie te hebben (48% van de nationale energievoorziening). Hiertoe worden grote projecten aangepakt, bijvoorbeeld is een enorm windpark op zee gepland bij Trafalgar (500 windturbines). Bij elkaar gaat het om een investering van 45 miljard euro. Met deze investering zal de meeste energie in Spanje duurzaam worden opgewekt en zal (geïmporteerd) aardgas zijn vervangen. Steenkoolcentrales zullen zijn stilgezet, hydro-elektriciteit zal 20% bijdragen aan de nationale energieproductie, en kernenergie 7,1%.

Over zonne-energie rept het artikel niet, maar de ZPV schat dat het aandeel 'zon' in de energiemix enkele procenten zal zijn, zo hard gaan de ontwikkelingen op het Iberische schiereiland. ⚙

bron: www.telegraph.co.uk

De wipkippers flikken het opnieuw.

Een van de bezwaren tegen het overheidsbeleid is de volstrekte onbetrouwbaarheid. Ondernemers die groen willen investeren of in groene projecten ondernemen worden eerst vette subsidies voor de neus gehouden, maar van de ene op de andere dag worden die bevroren. Als het zo gaat bedenken ondernemer zich wel drie keer voordat ze 'in het groen' gaan. Met zulk beleid, dat wil zeggen niet ingegeven door bezorgdheid voor milieu en klimaat, wordt het nooit wat. Hier is het bericht. Nu eens niet van Economische Zaken die de MEP wegvaagt, maar de jongens van Financiën die de EIA, VAMIL en MIA regelingen bevroren.

Staatssecretaris de Jager van Financiën heeft bij ministerieel besluit het budget voor de energie-investeringsaftrek (EIA), de milieu-investeringsaftrek (MIA) en de willekeurige afschrijving milieu-investering (VAMIL) voor 2007 met ingang van 28 november 2007 gesloten. Hiertoe is na overleg met de betrokken ministers van Economische Zaken, VROM en LNV besloten, nadat duidelijk werd dat zonder sluiting naar verwachting het aantal aanvragen voor de EIA, MIA en VAMIL groter zou zijn dan het beschikbare budget. Hierdoor zou het budget 2007 worden overschreden. Zonder sluiting zou het gaan om een verwachte overschrijding van in totaal ruim € 25 miljoen. ⚙

<http://www.minfin.nl/nl/actueel/nieuwsberichten,2007/11/Aftrek-energie-en-milieu-investeringen-tijdelijk-s.html>

Zonne-energie in Alaska

De meest noordelijke staat van de USA is geen plek waar je veel interesse zonnepanelen verwacht. Toch wordt tegenwoordig ook daar met zonnepanelen gepionierd. Een opmerkelijk voorbeeld is de Bering Straits Native Corporation (BSNC) die 93 panelen plaatste op haar hoofdkwartier in het stadje Nome (65 graden Noorderbreedte). De BSNC is een coöperatie van oorspronkelijke bewoners van Alaska die belast is met het beheer van het uitgestrekte gebied. In Alaska zijn 13 van dit soort coöperaties. Ook in Alaska stijgt de prijs die burgers voor energie betalen, en wel zo snel dat het lonend wordt voor bijvoorbeeld coöperaties om duurzame energiebronnen te ontwikkelen. Reden is dat veel gemeenschappen in hun stroomvoorziening voorzien met dieselaggregaten. Men denkt nu aan windturbines, microwaterkracht en zonnepanelen als middelen om eigen energie op te wekken.

blik op de hoofdstad van Alaska, Juneau

De BSNC heeft de panelen uit eigen zak betaald en verwacht dat ze zich bij onveranderde energieprijzen in 12 jaar terugverdienen. Samen met een renovatieproject van het hoofdkwartier moeten de panelen 25% besparing opleveren op de elektriciteitsrekening. ⚙

Diederik's Dikke Ik

Bij de behandeling in de Tweede Kamer van de begroting van VROM sprak Diederik Samsom de volgende woorden: "...Voorzitter wil ik tot slot een ander onderwerp aansnijden. Een pijnlijk onderwerp. Onszelf. Onze Dikke Ik. Onze doorgeschoten honger naar steeds meer goederen, luxe, mobiliteit, ruimte en dus ook energie. En voor de goede orde: met ons bedoel ik niet alleen ons hier in deze zaal, maar iedereen in dit land en ver daarbuiten.

PARADOXAAL

Er is iets paradoxaals met ons aan de hand. We hebben de mond vol van klimaatverandering, maar de verkoop van SUV's stijgt nog steeds spectaculair en de stortdouches en terrasverwarmers zijn niet aan te slepen. In de ban van Al Gore doen we wellicht wat vaker het licht uit en de thermostaat iets lager, maar intussen daalt de nationale energierekening niet, want tegelijkertijd consumeren we onze welvaart alsof er geen ongemakkelijke waarheid bestaat. Deze zomer viel mijn oog op de folder van de Gamma waarin de 'zomerknaller' van dit jaar werd aangekondigd: een opblaasbare Jacuzzi voor in de tuin. Om licht wanhopig van te worden. Wetten, normen, fiscale prikkels, techniek – we maken het hier allemaal, en het vermag heel veel. Maar het is niet opgewassen tegen de waanzin van de opblaasbare Jacuzzi in de tuin. Zelfs het meest ambitieuze energiebeleid dat ooit op de mat werd gelegd – dit werkprogramma Schoon en Zuinig – legt het af tegen de mentaliteit van 'I want it all, and I want it now'

bron: [weblog diederik Samsom 29 oktober 2007 www.diederiksamsom.nl](http://weblog.diederik.samsom.nl)

COMMENTAAR ZPV: COLLECTIEF IDIOTEN

Een wanhopige kreet van ons energieke kamerlid. Dat wekt vragen op. Zijn we collectief idioten? Misschien. Hoewel, wij zijn geen geboren idioten, wij zijn idioot gemaakt. De consument is vijftig jaar en twee kabinetten Balkenende lang opgezweept tot collectieve consumptie, en hij gedraagt zich er naar. "Ik consumeer dus ik besta". Dat buig je niet zo maar om. Een consument die een SUV kan betalen ziet zichzelf als een geslaagde burger. De trendbreuk waar VROM het over heeft is voorlopig abstract en beperkt tot VROM, VROMmerig. Balkenende blijft immers blij met dikke BMW's, en de ministerie dienstauto's blijven buitensporig groot, ook al zitten er diesels of aardgasmotoren in. Stel je voor wat er met de economie van ons land gebeurt als consumenten eens zouden consuminderen! Die stort in, en dat moet koste wat kost worden voorkomen. Dus: de minister van VROM zegt braaf dat we moeten bezuinigen, maar het beleid van de minister van Economische Zaken is snoeihard gericht op het in stand houden en verhogen van consumptie. Een beleidspagaat, Diederik, in plaats van een trendbreuk. Dat is een. Het signaal 'trendbreuk' is niet eenduidig.

ENERGIEGEBRUIK VERAF VAN CONSUMENT

Verder ontbreekt koppeling tussen gedrag en energieverbruik. Ik krijg bijvoorbeeld elk jaar een jaarafrekening van mijn energiebedrijf waaruit ik met geen mogelijkheid kan uitrekenen hoeveel ik precies voor een kilowattuur stroom betaal of voor 1 kubieke meter aardgas. Elk jaar roept de netbeheerder dat de rekening transparanter wordt, en elk jaar begrijp ik minder van de onafzienbare cijferbrij. De thermostaat van de CV is een automaat. Ik zie alleen de eindafrekening. Bij mijn baas zette ik tien jaar geleden in de winter de ramen open omdat er zo verschrikkelijk heet werd gestookt. Nog steeds. Heel wat werknemers bij overheidsinstellingen

zetten net als ik in de winter de ramen open omdat er zo verschrikkelijk heet wordt gestookt. Energie-efficiënte, dat is iets voor de Technische Dienst, de gebruiker heeft geen stem. Men heeft andere prioriteiten dan energie-efficiency. Stel je hebt een lease-auto. Je hebt een tankpasje. De rekening gaat naar de baas. Energiegebruik staat zo verschrikkelijk ver van de consument af. Soms kan je helemaal niets doen aan je energieconsumptiepatroon. Je zal maar een huurder zijn en alleen maar kunnen hopen op woningisolatie. En vermijden van CO2 uitstoot is helemaal abstract. Precies zo met 'Schoon en Zuinig'. Alle leuke VROM-plannetjes staan gewoon mijlenver weg van de consument. De minister tekent een overeenkomst met gemeenten om iets aan energiebesparing te doen. Intussen hangen diezelfde gemeenten hun winkelstraten helemaal vol met uitbundige slierten gloeilampen. De consument wordt willens en wetens de consumptietoer op gestuurd. Hij krijgt via de media een voortdurende lawine van aansporingen tot consumptie. Energiegebruik is een integraal onderdeel van consumptie.

Beloon energiezuinig gedrag of stimuleer het, bijvoorbeeld door een goede terugleveringsvergoeding voor zelf met zonnepanelen geproduceerde stroom. Eigen schuld dikke bult, Diederik. ⚙️

Ecowoning wacht op sloophamer

Steenwijk - In een nieuwbouwwijk in Steenwijk is ecologisch huizenbouwer en ingenieur Jan Huslage al jarenlang bezig met de bouw van een huis, dat hij ziet als voorbeeld van milieuvriendelijk wonen. Buren bekijken het 'rommelige' geheel met afgrijzen maar kunnen nu hun hart ophalen. Het gerechtshof Arnhem heeft Huslage afgelopen november namelijk opgelegd de woning aan Het Bolwerk af te breken en de grond terug te verkopen aan de gemeente Steenwijkerland.

Omwonenden noemen het huis een boshut, een krot of prairiehuis. De gemeente erkende waardedaling van woningen: de onroerend-zaakbelasting is verlaagd. De eigenaar heeft het ecologische huis zelf gebouwd met het idee het milieu minimaal te belasten. Hij ziet het als voorbeeld van milieuvriendelijk wonen. Hij bouwde het huis van hergebruikt hout. "Het ziet er nog onafgewerkt uit maar dat wordt beter als alles af is."

Jarenlange procedures konden de bouw niet stoppen, maar de sfeer in de wijk raakte vergiftigd. Buren waren het geklus helemaal zat. Er werd bedreigd, gescholden en verschillende klachten zijn met alle denkbare instanties uitgewisseld. Veel burens besloten te verhuizen.

Huslage moest het huis van de rechter voor het eind van september afwerken. Veel Steenwijkers hoopten al dat de woning plat ging. "Ik mag van de rechter langer doorwerken, sloop zie ik niet gebeuren", zei Huslage eerder. Maar nu heeft de ingenieur de procedure tegen de gemeente Steenwijkerland verloren, waarmee hij z'n ecowoning tegen sloop wilde beschermen. De maximum bouwtijd van het huis is met twee jaar overschreden. Daarom moet het bouwkveld nu schoon worden opgeleverd aan de gemeente.

Zónder huis erop dus en voor tien procent minder dan de 100.000 euro die hij er in 2001 voor heeft betaald, zegt de advocaat namens de gemeente in De Stentor. Ook als een huis niet klaar is moet de grond volgens de clausule terug naar de gemeente. Steenwijkerland wil zo voorkomen dat er nog druk wordt gezaagd en getimmerd aan huizen, terwijl de rest van de wijk allang gereed is.

Volgens het hof kan Huslage zich niet beroepen op overmacht en had hij, in plaats van door te gaan met bouwen, de grond medio 2005 aan de gemeente moeten terugleveren toen alleen nog maar het (houten) casco van de woning was gebouwd. Huslage kreeg, net als de andere kopers, een bouwtermijn van twee jaren van de gemeente. Overschrijding van die bouwtermijn leidde volgens de koopovereenkomst tot ontbinding en teruglevering.

Een ecowoning is een energiezuinige woning die voornamelijk gebouwd wordt met hergebruikt (tweedehands) materiaal. Huslage bouwde de woning in zijn eentje. Zijn woning had in maart 2005 klaar moeten zijn, maar dat is hem door allerlei omstandigheden niet gelukt.

De ZPV heeft protest aangetekend bij de gemeente Steenwijkerland, de provincie Overijssel, VROM en tot slot bij de minister van Milieu zelf. ☀

bron: *De Telegraaf*

De protestbrief is terug te vinden op de website van de ZPV, onder het kopje nieuws

Bonaire gaat volledig over op duurzame energie

Bonaire gaat als eerste Caribische eiland volledig over op duurzame energie. EcoPower Bonaire gaat een wind- biodieselsysteem op het eiland bouwen. Het consortium heeft afgelopen november hiertoe een contract getekend met het Water & Energiebedrijf Bonaire. Dat heeft Evelop, grootaandeelhouder van EcoPower Bonaire, bekendgemaakt.

Het systeem bestaat uit dertien windturbines en een biodieselfabriek. De verwachting is dat het totale project in het tweede kwartaal van 2009 is afgerond. Het hele eiland krijgt door dit systeem van elektriciteit.

De nieuwe biodieselfabriek gebruikt in beginsel nog fossiele diesel, maar de eerste experimenten worden momenteel uitgevoerd met biodiesel uit algen. De verwachting is dat de fabriek na twee tot drie jaar over zal gaan op biobrandstof.

Overigens e-mailden verschillende mensen de ZPV dat het aan inwoners van Bonaire verboden is om netgekoppelde zonnepanelen op het dak van hun huis te plaatsen. 'dat zou de stabiliteit van het net verzwakken'. Hebben we dit soort monopolisten-lariekoek niet eerder gehoord? Subsidies voor zonnepanelen of een zonneboiler op Bonaire? Nooit van gehoord. De bestuurders daar hebben dus nog heel veel te leren. ☀

bron: *nu.nl*

Milieuvriendelijke dienstauto voor ministers

Ministers kunnen vanaf volgend jaar een milieuvriendelijke dienstauto aanschaffen. Een voorstel voor verhoging van de maximaal toelaatbare kilometerprijs die dat mogelijk maakt, ligt vrijdag ter goedkeuring voor aan de ministerraad, zo is woensdag vernomen uit welingelichte bronnen. "Een stap in de goede richting", reageert PvdA-Tweede Kamerlid Diederik Samsom. Hij heeft zich al eens afgezet tegen de vervuilende dieselmotoren waarin sommige bewindslieden rondrijden. "De ministers krijgen nu een ruimere keuze om een schone dienstauto aan te schaffen, maar dan moeten zij het nog wel doen."

Minister Jacqueline Cramer (Milieu, PvdA) heeft als dienstauto een relatief dure Mercedes maar die rijdt wel op aardgas. Wat de milieuwoordvoerder betreft is nu een obstakel voor de aanschaf van ook een schone dienstwagen door collega's van haar weggenomen. Als het kabinet het goede voorbeeld wil geven, is het bedrijfsleven daarin al voorgegaan, voegt Samsom eraan toe. "Topman Peter Bakker van het postbedrijf TNT rijdt al enige tijd in een Prius."

Samsom zei aanvankelijk ook dat ex-CDA-minister van Economische Zaken Joop Wijn BMW wilde blijven rijden, maar dat van zijn nieuwe werkgever de Rabobank niet mocht. Hij zat fout daarmee, bekende hij donderdag. "Joop Wijn heeft nooit BMW gereden, alleen een tijdje in de Citroën C6 van zijn voorganger, Laurens Jan Brinkhorst. Hij rijdt nu weer in een zuinige Volvo S80." De Rabobank hanteert al enkele jaren een groen leasebeleid, benadrukt een woordvoerder. "Iedereen, van hoog tot laag, binnen het concern mag alleen in een leaseauto rijden die tot de drie minst vervuilende categorieën behoort." ⚙️

bron: *Vroege Vogels*

Power to the people

www.zonnestroomproducenten.nl

Ockels: tweede Afsluitdijk voor opvang van energie

Een tweede Afsluitdijk naast de huidige, zodat een zogenoemd valmeer ontstaat, dat voor de opslag van energie dient. Het idee is van Wubbo Ockels, die op verzoek van staatssecretaris Tineke Huiszinger van Verkeer en Waterstaat het idee heeft ingediend bij Rijkswaterstaat. Ockels wil ook op de huidige Afsluitdijk een zonnemuur maken, zodat er een energieneutrale weg ontstaat. Ook zal over die dijk een superbusbaan moeten worden aangelegd.

Luchtfietsserij? Rijkswaterstaat durft geen oordeel te geven. 'We gaan er zeker naar kijken. Begin volgend jaar beginnen we een toekomstverkenning voor de Afsluitdijk, waarvoor we partijen gaan vragen ideeën te opperen. Zeker is dat er iets moet gebeuren', aldus Jenneke Blok van Rijkswaterstaat.

De 75 jaar oude Afsluitdijk zal als gevolg van de stijging van de zeespiegel moeten worden verhoogd. Dat kost tussen de 500 miljoen en 1 miljard euro, schat Ockels. Om de investering rendabel te maken wil hij de waarde vermeerderen door drie of vier kilometer ten noorden van de bestaande dijk een zogenoemde 'natuurlijke Afsluitdijk' creëren. Daardoor ontstaat een valmeer van 100 vierkante kilometer om de dag/nachtstroomvariatie van Nederland te kunnen opvangen. Daarmee wordt zo veel energie bespaard, dat twee tot drie geplande kolencentrales niet meer nodig zijn. Een besparing van 3 miljard euro, zegt Ockels.

Hoeveel zijn plan kost, wil of kan hij niet zeggen. 'Ik ben nog aan het rekenen. Mijn uitgangspunt is dat het geld moet opleveren.' ⚙️

bron: *De Volkskrant*

Geen doorstart failliete zonnepanelenmaker

De failliete zonnepanelenproducent Dopt uit Joure maakt geen doorstart. De curator heeft geen enkele partij kunnen vinden die verder wil met het bedrijf. Er rest hem daarom nu niets anders dan het verkopen van de boedel, vooral bestaande uit machines.

Dopt ging failliet vanwege de stijgende prijs van grondstoffen voor zonnepanelen en afnemende subsidiemogelijkheden

Energie voor het opscheppen

Als u regelmatig op het internet rondsnuift is het u wellicht opgevallen dat er sinds kort een boek in de winkel ligt geschreven door uw eigen ZPV-voorzitter. Inderdaad, het zonne-energiegehalte van het boek is hoog. Aardig is misschien te weten dat het eerste concept geschreven is in de zomer van 2002, ruim een jaar voordat de ZPV werd opgericht. Duurzaamheid achter de meter, daar ging het in eerste instantie om. Of die duurzaamheid was ingegeven door de wens van een schoner milieu, om klimaat- en broeikasredenen, het opraken van ons aardgas, of gewoon omdat het zonde is kostbare grondstoffen in de fik te steken, dat waren voor mij even geldige redenen. In Nederland zakte rond 2003 de aandacht van met name de politiek in Den Haag voor het milieu compleet weg. Mensen die iets wilden doen aan energiebesparing moesten dat maar zonder subsidie doen. Borssele bleef open. Zonnestroom kon verhuizen naar de Sahara. Weet u nog dat we daarom de ZPV hebben opgericht. Maar de wereld veranderde ondanks de versteende hersenen in Den Haag. Al Gore kwam, zag en overwon. De 100 dollar voor een vat olie kwam eraan, en hier zitten we, eind 2007, met torenhoge ambities van 20% energiebesparing en 20% CO2 reductie in hele korte tijd. En we weten dat dat nog lang niet genoeg is en heel wat mensen vragen zich af hoe dat allemaal verder moet.

Wat kunnen particulieren doen om en er klimaatverantwoordelijk warmpjes bij te zitten, om dit voor elkaar te krijgen zonder failliet te gaan. Daar gaat het boek over. De aanpak is zo praktisch mogelijk want de portemonnee is belangrijk. Er wordt gekeken naar de opwekkingskant: zonneboiler, zonnepanelen, warmtepomp, windenergie en aan de verbruikskant: energiebesparing. Doel is minder aardgasverbruik, minder stroomverbruik, meer zelf opwekken en, omdat verwarming 50% van de gemiddelde energie-uitgaven voor

het huis uitmaakt, isolatie en warmtepompen. Er staan een heleboel plaatjes, diagrammen en schema's in het boek. Ik heb ook mijn toekomstvisie neergezet. Achteraf gezien is zonne-energie wereldwijd aan een verbluffende opkomst bezig. In Nederland komt het misschien ooit eens goed.

Energie voor het opscheppen, ISBN 978 90 229 9363 7, AWBruna Uitgevers Utrecht, prijs euro 14,95

Contributie 2008

Beste leden,

Bij het ingaan van het nieuwe jaar gaat ook het contributiejaar van de vereniging weer van start. De penningmeester ziet met "des penningmeesters graagte" uw contributie van 2008 tegemoet. Ook dit jaar kunnen we het, met dank aan het groeiende ledenaantal, nog op € 10 houden, had u nog niet voor 2007 betaald, maakt u dan € 20 over. U doet de penningmeester een heel groot plezier door snel uw contributie te voldoen, iedere overboeking vóór februari scheelt weer het versturen van een acceptgiro.

Postbank, rekening 9695222 t.n.v. Zonnestroom Producenten Vereniging. Correspondentieadres: Thorbeckestraat 33, 2313 HD Leiden

E-mailadressen

Het gebeurt [te] vaak dat de nieuwsbrief niet wordt bezorgd. We krijgen dan boze leden aan de lijn "wáár blijft de PttP?". Vaak berust het ongemak op een verouderd e-mail adres. Wilt u alstublieft als u van e-mail adres verandert dit ook doorgeven aan de penningmeester van de ZPV? Voor u een koud kunstje, voor de ZPV scheelt het een heleboel stress en zoek.

E-mailadres: penningmeester@zonnestroomproducenten.nl

Colofon

Power to the People is een uitgave van de ZPV
Leden: 650
Opgesteld vermogen: 1.582.116 Wp

Voorzitter:	Floris Wouterlood
Penningmeester:	Hans Gaarman p/a Thorbeckestraat 33, 2313 HD Leiden
Secretaris:	Vacant
Webmaster:	Sebe Kruijer
Hoofdredacteur:	Floris Wouterlood
Opmaak:	Tamara Janssen

Redactieteam

Floris Wouterlood (FW)
Jan Huizinga (JH)
Patrick de Klerk (PDK)
Hendrik Gommer (HG)

Oplage december 2007: 750